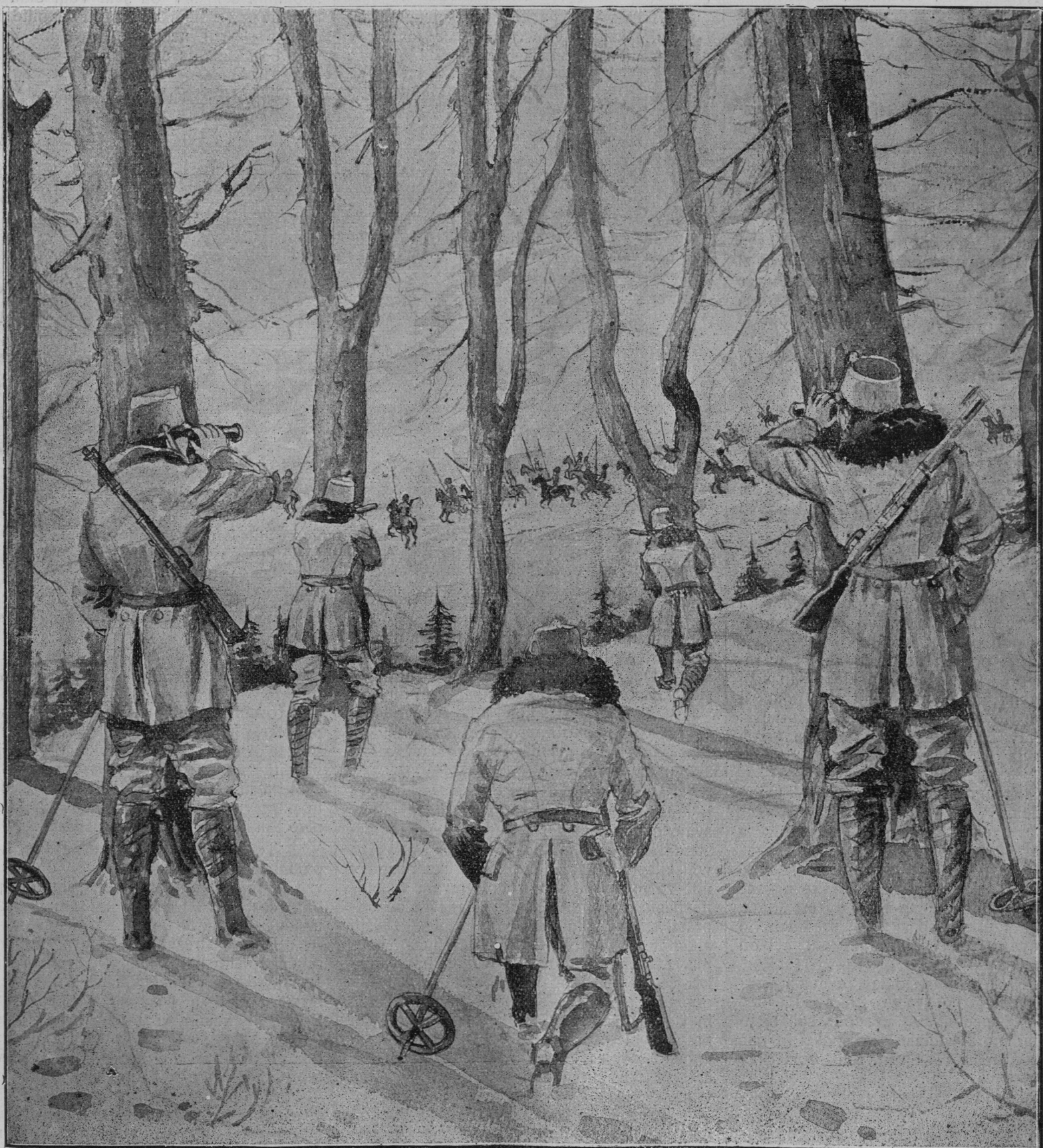

TEDENSKA SLIKE

Štev. 16.

V LJUBLJANI, v sredo 21. aprila 1915.

Leto II.

Naše prednje straže na smučih zasledujejo gibanje ruskih kozakov pod Karp:ti, predno se začne napad.

G. W. Appleton :

15. nadaljevanje.

Žrtev zarote.

Roman.

„Ali,“ sem vzkliknil v najhujšem obupu, „Charley vendar tudi še ni izgubil vere v Marcelo. Če čitaš med vrsticami, moraš opaziti to. Zakaj bi torej ti zametala vsako upanje, Helena?“

„Saj ga ne zametam, Ted, — prav gotovo ne. Ampak vsa ta stvar me dela bolno. Strašno je to razburjenje in ta večni strah. Prej nisva nikdar imela sovražnikov — kako da bi jih imela sedaj? Kako se pač konča ta stvar?“

„To ve sam Bog,“ sem odgovoril. „Druzega ne moreva sedaj storiti, kakor upati najbolje. Ampak moja vera v Marcelo je trdna kakor skala. V tem se zlagam z Mortimerjem: dokler ne slišim od nje same, da nas je grdo presleparila, ne verjamem nobene besede.“

„Tudi jaz še verujem vanjo,“ je rekla Helena, „ali bojim se, — tako strašno se bojim. Nekak čuden čut imam, kakor da se nam mora zgoditi nekaj groznega — in tega čuta se ne morem iznebiti — pa bi bila vendar tudi sama tako rada srečna.“

„To se glasi skoraj kakor očitane,“ sem odvrnil.

„Ne, ne, ljubi brat. Tako nisem mislila, nikakor ne! Kako bi mogla? Strašno se mi smiliš. Ljubiš Marcelo, zato si morem prav dobro predstavljati, koliko trpiš zaradi takih vesti, če so tudi morda napačne. Za sedaj te moram žal pustiti samega, da pogledam, kaj je z obedom.“

Sestra je nato pripravila kosilo, ki sva ga použila prav tiha in otožna. Oba sva si pač belila glavo, kako se bo končalo vse to. Končno je pozvonila Helena služkinji, da pospravi posodo. Toda nikogar ni bilo v sobo.

„To je pa vendar čudno,“ je rekla Helena ter je pozvonila še enkrat.

Ali nič se ni zganilo, vse je ostalo tiho.

„Ne razumem, kaj je to; saj je nisem nikamor poslala.“

Meni se je začelo daniti.

„Ta jo je popihala; stavim ne vem kaj, da je res.“ V naglici sem pretaknil vso hišo in spoznal sem, da se ne motim.

„Dobro,“ sem dejal, „Bealejev mož jo že dobi; temu gotovo ne uide.“

Vseeno pa sem bil radoveden. Stopil sem k hišnim vratom in sem pogledal na cesto. Precej blizu, tam doli, je stal stražnik prav pod plinovo svetilko.

„To je pa vendar prečudno,“ sem rekel sam pri sebi. Vzel sem klobuk in sem šel k vrtnim vratom; odondot sem pomigal stražniku. Ko se je približal, sem mu dejal:

„Prav čudim se, da vas vidim tukaj. Mislim, da bi bila vaša dolžnost, slediti dekletu.“

„Kateremu dekletu?“ je vprašal vidno presenečen.

„I no, naši služkinji, seveda. Pravkar je odnesla pete.“

„Nemogoče,“ je odvrnil redar. „Laško prisežem, da ni bilo nobene ženske iz vaše hiše, odkar stojim tukaj. Pred dvema urama sem tu prevzel službo svojega prednika, in obe te dve uri nisem niti odmaknil oči od vaših vrat.“

„Ali rečem vam, da je ravnokar izginila — medtem ko sva s sestro obedovala.“

„To je nemogoče, gospod, saj bi jo bil vendar moral videti. Neki mož je pač prišel pred nekaj časa ven, ženska pa prav nobena.“

„Neki možki!“ sem vzkliknil presenečen. „Kakšen pa je bil?“

„Tega ne morem ravno natančno povedati. V obraz ga nisem videl. Bil je sred-

nje postave, oblečen je bil v žaket, na glavi pa je imel klobuk s širokimi krajci, ki je imel potegnjene doli v obraz. Površnika ni imel in je šel tja proti mostu.“

Mahoma se mi je razjasnilo v glavi.

„No, lepo vas je speljala na led,“ sem dejal. „Odkar je pred eno uro odšel moj asistent, ni noben možki ostavil moje hiše, ker sploh ni bilo nobenega notri. Pojdite z menoj, hitro!“

V veži sem videl na prvi hip, da je izginil s kljuke moj stari klobuk, ki sem ga običajno nosil ob deževnih dneh. V moji spalnici je bila omara na iztečaj odprta, in kmalu sem videl, da ni neke suknje in hlače. S tem je bilo vse pojasnjeno.

„Vaš možki,“ sem rekel redarju, „je bila ženska, preoblečena v mojo obleko. Ta je bila pa že malo preveč zvita za vas, dragi moj.“

„Kaj?“ je odvrnil, „da bi me bila ženska prekanila? To je pa že prebedasto.“ S temi besedami je oddirjal v največji naglici po stopnicah navzdol in ven na cesto.

Helena je stala kakor okamenela.

„Le kaj naju še čaka?“ je tarnala v skrbeh. „Ta preklicana ženščina! Ampak

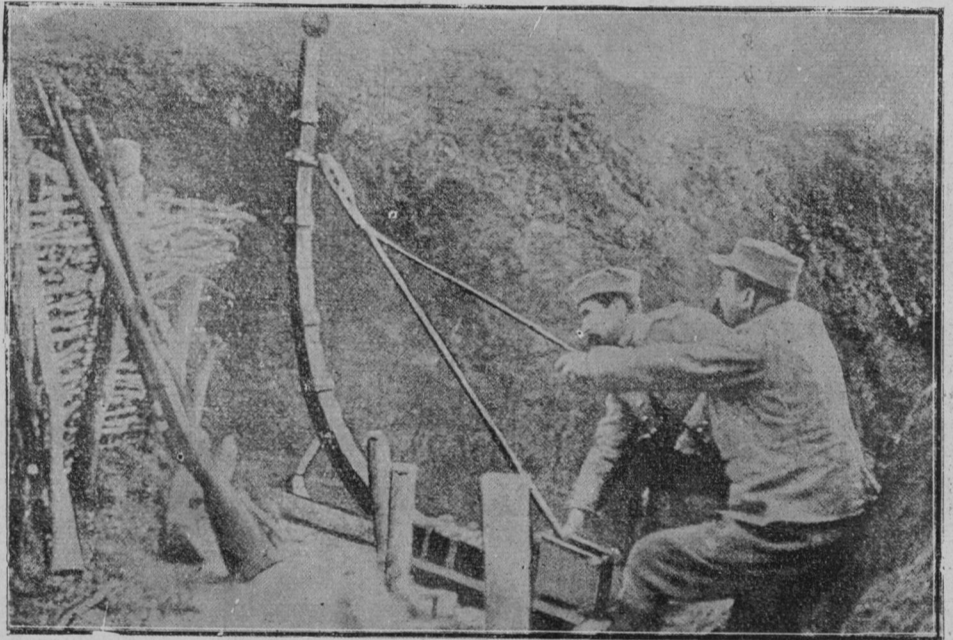
ter me je pozval, naj se oglašim ob dvanajstih z Mortimerjem v njegovi pisarni. Drugo pismo pa je imelo odtisek hotela „Cecil“, naslov je bila napisala ženska roka.“

Z utripajočim srcem sem ga odprl in sem čital:

„Ljubi gospod doktor!“

Gotovo me boste smatrali za najnehvaležnejše bitje na svetu, ker sem Vas sinoči na tak način ostavila. Kakor sem Vam večkrat rekla, sem vedela, da se mi spomin mahoma zopet povrne. Tako se mi je že pripetilo parkrat prej in sinoči tudi. Vi in Vaša sestra sta trdno spala, jaz pa sem žalostna razmišljala, koliko časa bom morala še biti Vam in Vaši ljubeznivi sestri v nadlego, ko se mi je naenkrat — kakor rečeno — povrnil spomin.

Bliskoma sem se domislila, da sem šla iz Londona v Richmond, kjer sem hotela posetiti znano rodbino. Na poti mi je mahoma postalo slabo, Vi, velecenjeni gospod doktor, ste me vzeli pod svoje varstvo, spomnila sem se, da sem Vam dala nekaj denarja s prošnjo, da mi ga shranite dotlej, dokler se mi ne povrne spomin. Zazdela se mi je tudi, da ste me z mojim privolje-

Francoska vojaka s strojem za metanje ročnih bomb. Stroj je narejen po vzoru husitskih prač.

noben posel mi ne sme več v hišo, dokler —“ in zavzdihnila je.

Razumel sem, kaj je hotela reči in sem tudi vzdihnil.

„Da, prav imaš,“ sem končal njen stavek, „dokler ne bo ta stvar v kraju.“

„Ali pa bo sploh kdaj konec?“ je odvrnila obupana.

Na to vprašanje sem mogel samo skomizniti z rameni.

Večer je minil strašno počasi. Sestra je odšla zaradi hudega glavobola kmalu v svojo sobo. Zato sem naprosil svojega asistenta, naj bi mi ob steklenici škotskega whiskyja delal družbo. Sedela sva pozno v noč za mizo in sva preresetavala vso tajinstveno zadevo. Končno pa sem se odpravil spat v nadi, da mi prinese zavžiti alkohol zaželenega in toli potrebnega spanja. Žal, da je deloval prav tako malo, kakor če bi bil izpil isto količino vode. Nepopisno počasi so se pomikale ure naprej, in v nepopisnih duševnih mukah sem se premetaval po svojem ležišču, dokler ni končno solnce zopet začelo svojega običajnega teka in je pismonoša potrkal na vrata.

Prinesel je dve pismi. Eno je bilo od notarja, kakor me je bil Mortimer že prej pripravil. Sporočil mi je že znana dejstva

njem imenovali Marcela, dalje sem popolnoma zatajila svojega moža in ga nisem hotela spoznati.

Razume se, da nisem bila takrat odgovorna za svoja dejanja in nehanja, vendar pa ostane resnica, da sem Vam dala o svoji osebi docela napačne in neresnične podatke. Ko sem se tega zavedla, me je bilo tako sram, da sem sklenila takoj pobegniti od Vas. Dovolj dobro sem poznala svojega moža in sem vedela, da pride še in napravi v hiši, kjer so me tako ljubeznivo sprejeli, bržčas velik škandal.

Ta misel mi je bila neznosna, hkratu pa mi je nedostajalo poguma, da bi Vam vse to razložila. Zategadelj sem raje porabila čas, ko ste spali in sem neopažena utekla.

Bila je strašna tema, in spočetka sem se nepopisno bala; naposled pa je hotel slučaj, da sem naletela na voz cestne železnice, ž njim sem se potegnila v Kew Bridge — mislim vsaj, da se tako imenuje — odkoder sem se peljala z vlakom v London; odondod sem šla naravnost v hotel „Cecil“, kjer sem prej stanovala.

Moj mož je bil spočetka strašno razjarjen in je tudi sedaj še zelo nevoljen, ker nisem prinesla nazaj denarja, ki sem ga vzela seboj — čemu sem nosila ta denar

pri sebi, to spada tudi med stvari, ki se jih danes še nikakor ne morem spomniti. Bila sva pri notarju, kamor boste tudi Vi jutri klicani.

Kako naj Vam pogledam zopet v obraz, tega res ne vem, kaiti gotovo me boste smatrali za najbolj hinavsko žensko na božjem svetu. Vendar pa me v kljub temu navdaja prijetna nada, da si pridobim odpuščanje Vaše in Vaše dobre gospodične sestre ter razmišljam, na kakšen način bi Vaju mogla za Vajino veliko dobroto primerno odškodovati.

Z velespoštovanjem in najlepšimi pozdravi ostajam Vaša vedno hvaležna

Julija pl. Eissenova "

Bilo mi je, kakor da me je zadela kap. „Z velespoštovanjem!“ Kaj takega — docela formalnega mi napiše Marcela, moja prisrčno ljubljena Marcela! Ali sem bil sploh še pri pameti? „Z velespoštovanjem“, — to od Marcele! Marcela, moja Marcela me hoče odškodovati? Ali si more človek sploh kaj takega misliti. Prečital sem zadnje besede še enkrat. Črno na belem so bile zapisane, zdelo se mi je, kakor da mi hočejo skočiti v obraz — in mi hočejo zaslepiti pogled.

„Tu, Helena, čitaj!“ sem zaklical.

Stopila je bila pravkar v sobo — blede in s črnimi kolobarji pod očmi. Po mojem obrazu je takoj razsodila, da je prišla v hišo zopet nova, nesrečenosna vest. Tiho je vzela pismo in ga je prečitala do konca; jaz pa sem begal besen po

sobi gori in doli. Prav tako tiho mi je zopet izročila pismo; okoli njenih usten je zaigrala čudno bolestna poteza, kakor da zadržuje z vso silo svoje volje razburjenje, ki jo je hotejo prevladati.

„No?“ sem vprašal

del nihče ničesar. Sele peti mi je pripovedoval živahno in natančno zgodbo, ki mi je ledenila kri v mojih žilah.

(Dalje prihodnjič.)

Lahko ranjeni naši vojaki gredo z bojišča v Karpatih na bližnje obvezovališče in na vlak.

„Ne vprašuj me, Ted! Saj ne razumem sploh ničesar več. Niti ne poizkušam več, da bi razmišljala, preudarjala saj ne morem... Ali naj ti prinesem zajutrek?“

„Ne!“ Nisem maral zajutreka. Kako bi mogel po takem pismu misliti še na jed. Ne, vleklo me je ven, da doženem, ali se je res vozila sinoči Marcela s cestno železnico. Potem pa sem se nameraval odpeljati naravnost k Mortimerju.

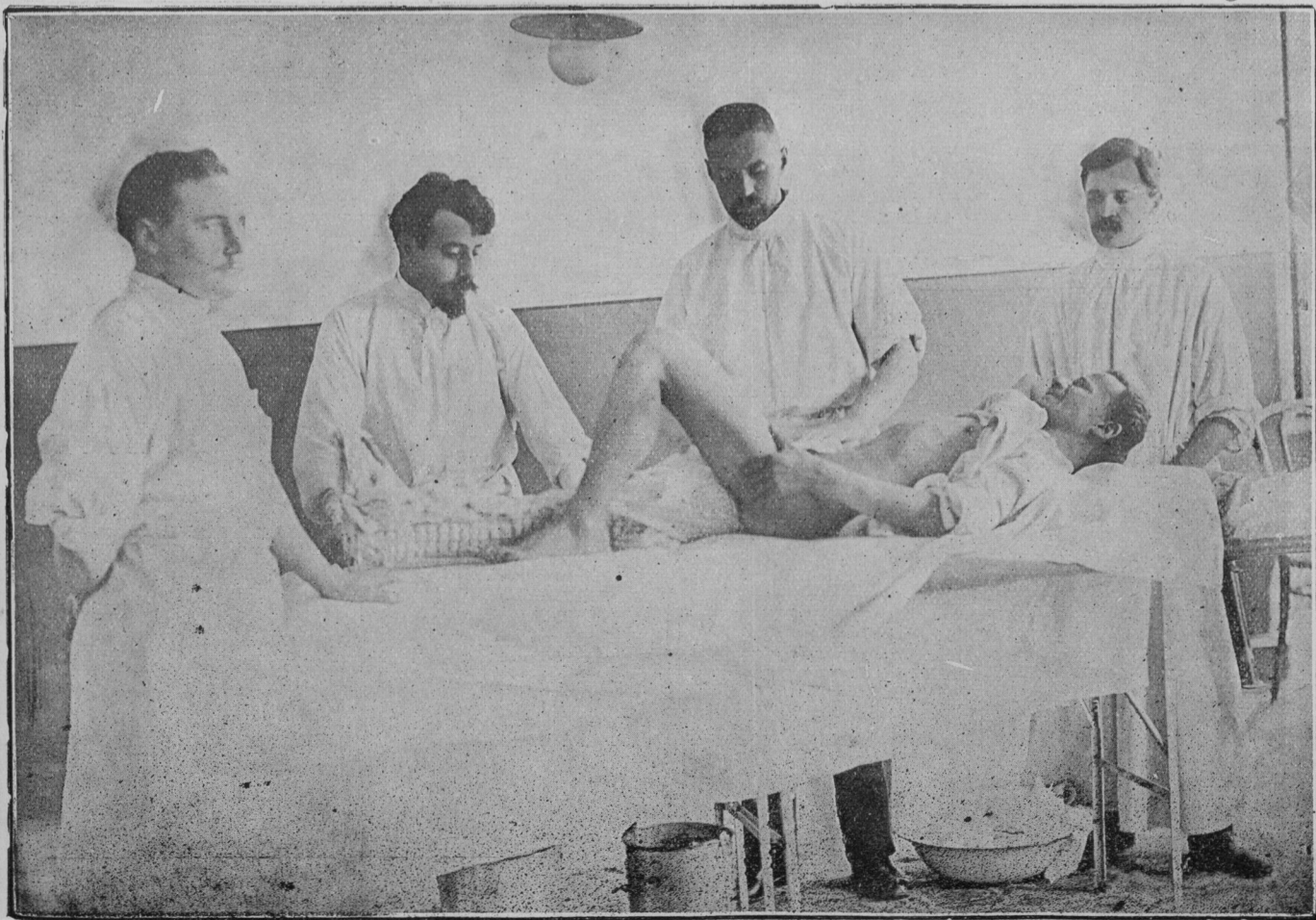
Šel sem najprej do končne postaje cestne železnice in sem izpraševal po vrsti vse kondukerje, kakor hitro se je pripeljal kak nov voz. Kakor sem se nadejal, ni ve-

Slovenski ranjenec Hacin in umetnica Bahrova-Mildenburgova.

(Po spisu gospe Ane Bahrove-Mildenburgove v „N. Fr. Pr.“ (Konec.)

Gospa komorna pevka Ana Bahr-Mildenburgova pripoveduje:

Elektriziranje, masiranje in telovadba je Hacinu dobro dela in od dne do dne je prihajal bolj samostojen, prižigal si je že sam cigarete, jedel je sam, sam ogledoval podobe, prijemal v roke časopise in skoraj brez pomoči je nival steklene bisere na niti ter izbiral sam barve. Našel je tudi slovenske prijatelje, in ko je od dne do dne prihajal bolj čvrst, je kmalu prav dobro razumel, kar so mu ti napisali. Meni se je takrat zdelo umestno, da zahtevam od njega še resnejše stvari. Prinesla sem mu zvezek z napisanimi črkami in besedami. Po cele ure je sedel pri svoji nalogi in če sem potem prišla, mi je ves razburjen pokazal, da že zna s svojo levico pisati. Bil je torej popolnoma pri zdravi pameti in nikakor ni zbebil. Spoznala sem to in nihče mi ni mogel vzeti tega zupanja. Hacin je tudi pisal in risal z raznobarnimi svinčniki. Ta čas je pisal tudi prvo pismo svoji materi. Odslej smo se z njim prav dobro pismeno sporazumeli, seveda

Prizor iz vojnega lazareta: Priprava za lahko operacijo.

slovensko, kar je šlo za silo tudi s pomočjo besednjaka. Hacin je sedel sedaj že pri mizi in je igral domino s svojimi tovariši ali z eno svojih prijateljic. Najljubše pa so mu bile knjige. Neka dobra gospa iz Ljubljane mu je bila poslala živalske povesti. Od teh se dostikrat po cele ure ni mogel ločiti. Sedel je tu, zavil v svojem naslonjaču in ni videl, kaj se je godilo okrog njega.

Pretresljivo je bilo njegovo slovo. Nikdar ne bom pozabila tega strašnega obupa, ki je stresal njegovo ubogo telo, ko je razumel, da mora stran. Osem dni pozneje sem ga obiskala v Inomostu v klinični rezervni bolnici profesorja Megerja. Lepo je tu, svetlo in snažno. Redovnice strežejo bolnim in dobro shranjeni so tam oni, za katere skrbimo. Tih in zamišljen je ležal Hacin v svoji beli postelji, ko sem stopila v sobo. Hacin je pogledal, zagledal me je, toda nič se ni izpremenilo v njegovem obrazu. Očividno je mislil, da se mu samo sanja in je hotel naprej sanjati. Pa napisala sem mu na papir v slovenskem jeziku „sestra Ana je tu“, in sedaj je razumel. Vsaka mišica v njegovem obrazu je začela delovati, oči so se mu razširile ter govorile svoj prekipevajoči govor, tresoče je prijemala njegova roka mojo in jo božala in stiskala ter jo objemala z neravnimi drhtenjem.

Okrog njega so ležali sami prav mladi ljudje, ki so bili deloma ali popolnoma ohromeli, eden je bil, kakor Hacin, nem. Kmalu sem se sprijaznila z njimi in sem kmalu tudi spoznala, s čim bi se jim dal krajšati čas. Našla sem v neki prodajalni igrače, razne igre za sestavljanje, prinesla sem jih tem ubogim in kmalu so bili z vneto pri delu ter so se razgrevali pri teh težavnih vprašanjih. Svojemu Hacinu sem bila prinesla njegovo ljubljeno uro, knjige, časopise in tudi majhen slovensko-nemški besednjak. V ta besednjak se je vglobil tako, da je navidezno pozabil na mene. Rahlo sem se ga dotaknila, ko sem morala oditi. On pa se je komaj ozrl na mene, prijel me je za roko in zdelo se mi je, kakor da me hoče zadržati in mi še nekaj povedati. Potem me je pogledal in z resnim pogledom me je opozoril na neko besedo v besednjaku. Sklonila sem se in brala „gut“ ter ob enem čutila kako je njegova ozka, tresoča se roka boječe božala moja lica. Nato je obrnil liste in pokazal zopet neko besedo, in ta je bila „Mutter“. „Dobra mati“. In oklenil se me je z roko okrog vratu in me ljubo poljubil na lice. Tako priprosto je bilo to in tako samo ob sebi razumljivo, in bolni v svojih posteljah

se niso čudili; nekateri so se le dobrovoljno smehljali, drugi pa so gledali tiho in resno pred se in tu in tam sem opazila, kako je kateri stisnil robc k očem.

Sedaj si piševa s Hacinom. Neka Slovenka, tudi ena izmed njegovih prijateljic v

Ana, zato Vas bo tudi Bog blagoslovil, jaz se morem le zahvaljevati in sem srečen, da ste prišli k meni. Vesel sem, sploh če si poiščem Vaše dopisnice, sem vesel, sestra Ana. Tudi sestri Meto pogrešam! Koliko sem se moral zaradi nje smejati, če me je vlekla za nos in sem ji jaz grozil s prstom: Metka, Metka, Metka! Sestra Ana, kolikokrat je kazala na Vašo sliko, ali ji jo podarim, pa tega bi vendar ne bil nikdar storil. Neki vojak je bil tu, ki je bil tudi v bolnišnici v Solnogradu. Pozna Vas, pokazal sem mu Vašo sliko in rekel: To je moja mati. Da, to sem rekel, saj ste tako dobra, kakor kaka mati, bolj ljubim Vas, kakor svojo lastno mater, nikdar Vas ne bom pozabil, dokler živim. Pozdravljam sestri Meto, ki me je božala in sestri Frido, ki mi je podarila uro. Najbolj pa pozdravljam Vas, sestra Ana, iz vse duše. Z bogom! Pošljite kuverte! Pozdrav in poljub — Hacin.“

Izpod Karpatov: Pogreb stotnika Metza ob podkarpatski vasi.

Solnogradu, mi prestavlja njegova pisma in moja pisma, ki mu jih pišem.

In sedaj prepuščam svojemu neboljencu Hacinu,* ki mi ga je dala vojna, zadnjo besedo. Piše mi: „Moja zelo ljubljena sestra Ana! Začetkom svojega pisma Vas pozdravljam, tudi v globini svojega srca, saj Vas tako ljubim, sestra Ana! Da, rad Vas imam, saj ste tako edino dobra. Toliko stvari ste mi prinesli. Tudi ne bom nikdar koga imel tako rad, kakor sestri Ano! Sestra Ana, tako vesel sem! Odkar ste bili pri meni, sem vedno vesel. Ana, ne morem povedati, kako sem vesel. Če pomislim, koliko ste mi pomagali, in kaj bi se bilo zgodilo z menoj brez Vas? Sestra

*) Franc Hacin je doma iz Mlake pri Komendi, okraj Kamnik. Op. ur.

Fridtjof Nansen:

Iz Jenisejska v Krasnojarsk.*)

Iz Jenisejska smo hoteli potovati po kopnem v Krasnojarsk, ker gre z vozom hitreje kakor s parnikom po reki Jenisej navzgor. Toda skoraj vso svojo prtljago smo poslali s parnikom, da bi ne imeli preveč na vozu. Okoli pol 8. zvečer je bilo vse na vozu zloženo in trdno povezano. Zlezli smo torej v čudni voz in se skobacali pod platneno streho, kakoršne imajo kočije, ter našli pod njo pravo posteljo iz slamnjače in pernic. Ko sem se na tem le-

*) Iz pravkar izišle knjige „Sibirija, dežela bodočnosti“, ki jo je lani spisal slavni norveški raziskovalec severnega tečaja.

Naši topničarji v Karpatih: Pripravljanje topov za streljanje na ruske postojanke.

žišču uredil napol sede, napol leže ter se mi je zdelo, da mi bo ondi prav dobro, gotovo pa lepo gorko, mi je prijazna roka gospe Kitmanove porinila pod hrbet še veliko mehko blazino. To je bilo čudovito, in za hip sem mislil, da ni možno bolje sedeti ali ležati. Nato pa se je začela divja vožnja v Krasnojarsk.

Ceste so bile od dežja zadnjih štirih tednov razmehčane in zelo neravne. Kolesa so se mestoma udirala globoko in večkrat je sledila jama jami, zlasti preden smo bili zunaj Jenisejska in potem v vsaki vasi, skozi katero smo se vozili. Če je potem brezperesni tarantas v polnem diru drvil dalje, je suvalo tako, da sem mislil biti srečen, ako prestanem vožnjo le s par polomljenimi udi. Večkrat sem se bal za svoje zobe, da bi me ne presenetila luknja na cesti baš v hipu, ko bi imel usta slučajno odprta. Neverjetno, a šlo je vse srečno; ležali smo dobro in gorko v našem tarantasu, in da me ni raztrgalo na kose, se imam v obilni meri zahvaliti tudi blazini gospe Kitmanove; včasih smo mogli celo spati. Kmalu je prenehalo deževati in zdaj je šlo naglo dalje. Na vsaki poštni postaji je bilo treba menjati le kočijaža in konje.

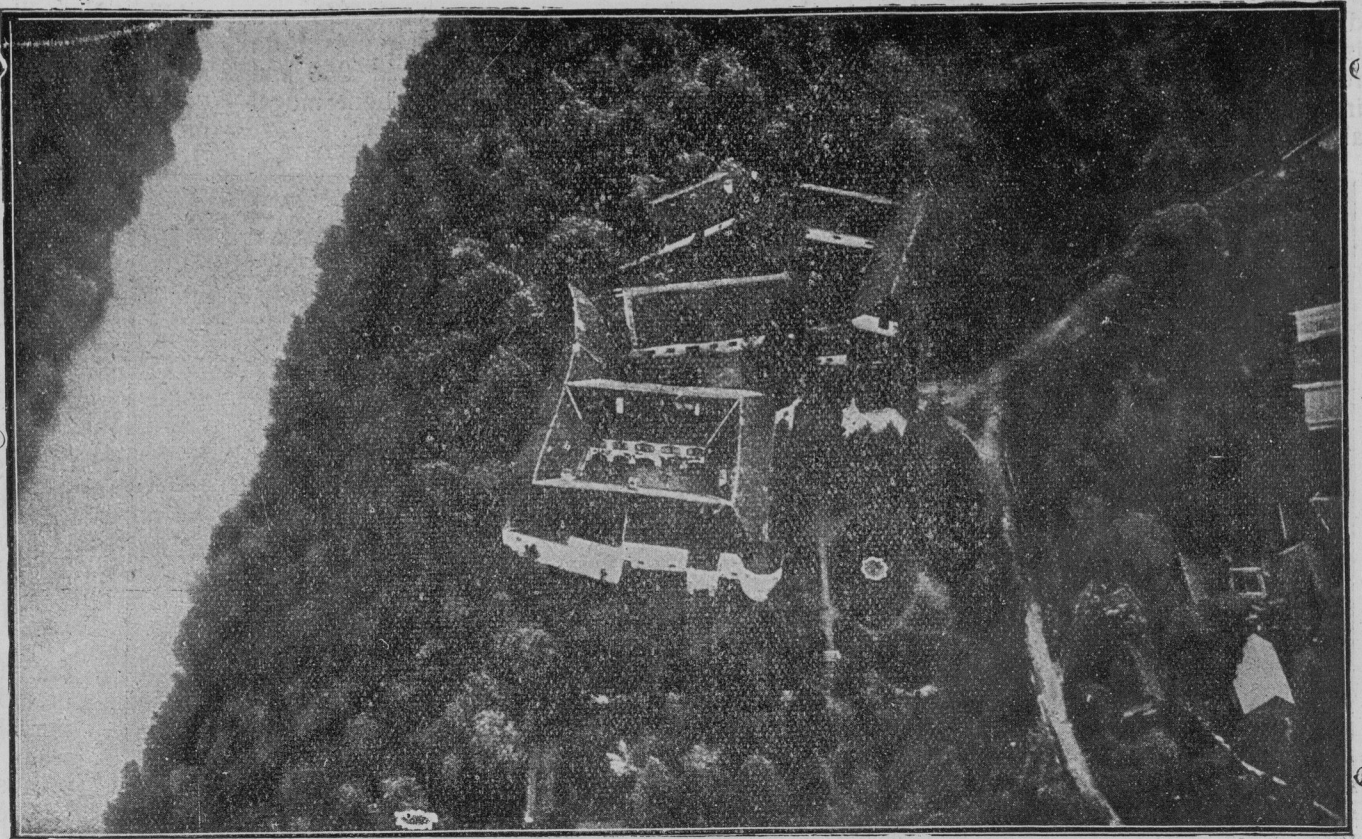
Tarantas ima štiri kolesa. To je voz, ki ga v Sibiriji najbolj uporabljajo za potovanje, zlasti za velike oddaljenosti, ko se je treba voziti noč in dan in moraš na vozu tudi spati, če hočeš dospeti do svojega cilja vsaj približno pravočasno. Ele-

ganten voz takle tarantas ravno ni, toda močan je in je tod, koder bi se evropski voz kmalu razbil na kose, izvrstno uporaben. Peres nima k vsej sreči, ker peresa bi se kmalu polomila, mesto peres pa nosita dva na kolesnih oseh počivajoča, elastična dolga droga vozovo kolibico; da vzdržita, morata biti droga debela in močna, a posebno prožna seveda tudi nista. Tudi kolesa in oši morajo biti zelo trdne. Pred vozno kolibico sedi na kozlu dobro oblečeni kočijaž, ki kliče konje neprestano, za kozlom je nekaka kočija, ki ima v dežju platneno streho, tako da je zadnji del voza popolnoma zavarovan.

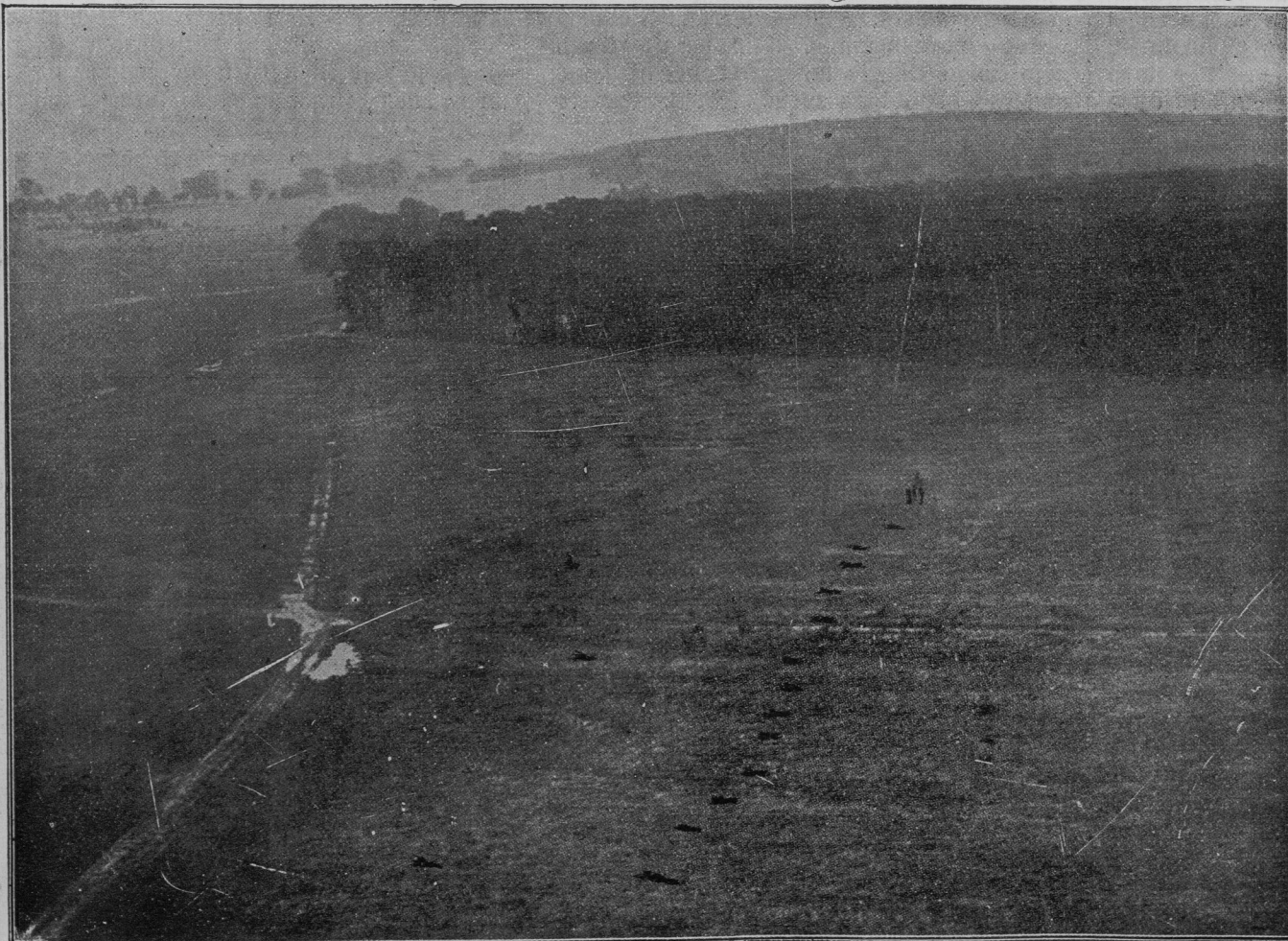
Kakih klopi za sedenje v vozu ni; potniki leže, kakor pač morejo. V vsakem tarantasu je prostora za dve osebi. Na tleh je slama, na njej navadno še blazine, žimnica in odeje, da se sunki olajšajo in da ima človek vsaj za silo dobro ležišče. Pokriješ se z volneno odejo ali s kožuhom, in če bi te strašni stresljaji ne utrujali, bi bil tarantas idealen voz za dolga potovanja. Kadar niso sunki le preveč hudi, se da v tarantasu dolgo časa celo spati.

Pred voz vprežejo navadno tri konje, trojko; pri boljših ljudeh, kakeršni smo bili seveda mi, pa se vozi včasih tudi v četero. Konji tečejo vedno v eni vrsti vzporredno. Srednjega konja vprežejo pod veliki leseni jarem, ki je za rusko vprego značilen. Na ta jarem sta pritrjeni dve osi med katerima teče konj svobodno, bržčas zato, da si svojih bokov ne odrgne. Jarem je velik in težak ter posebno skrbno obdelan, zlasti lepo izrezljan in poslikan; tudi zvončki so privezani nanj. Ostali konji so privezani na desni in levi srednjega konja. Ostati morajo vedno lepo na strani ter se ne smejo stiskati k srednjemu konju; zato drže stranski konji svoje glave med vožnjo skoraj vedno po strani nagnjene, kar je jako čudno videti.

Z izjemo trinajstih postaj, na katerih smo menjavali konje, smo se vozili brez prestanka noč in dan, dokler nismo dospeli v Krasnojarsk. Menjanje konj pa je trajalo včasih preklicano dolgo, čeprav so nas konji povsod že čakali, ker ljudem je bil naš prihod naznanjen in so nas torej pričakovali. Za sibir-

Pogled iz vojaškega aeroplana: Bojišče ob gozdnih bregovih Sana v Galiciji.

Fotografija iz vojaškega aeroplana med letom: Pogled na strelsko črto Rusov v Galiciji.

ske pošte je značilno, da so sicer postaje od vlade določene, toda stalne vozne takse niso določene; zato je poštnemu vozniku prepuščeno, da zahteva od potnikov potnino, kolikoršno baš hoče, — tedaj tako, kakor fижakarji po mestih. Treba je torej

prestanka ter drvi brez oddiha v najhujšem kalopu, da se zdi potniku: vsak hip mu iztrese dušo iz telesa. Če sem pomislil, da moramo na tak način prevoziti 350 km, nisem mogel razumeti, kako bom mogel svoje kosti ohraniti cele tako daleč.

premene svoj glas in slišati so le veseli vzkliki. Nato sledi dolgi pogovori s konji, ki jih nagovarjajo vedno kot svoje sorodnike ter jim dajejo vse mogoče laskave priimke, dostojne in nedostojne. „Hčerka moja, bratec, moja brezica, prijateljica, ljubica“ itd. jih kličejo, a kmalu jih začno zmerjati in psovati, očitajo jim mater vlačugo in še hujše stvari.

Medtem pa vlečejo suhi, brzi konji z vsemi silami voz dalje po težki, razmehčani poti, kjer se kolesa globoko vdirajo ter leti blato neprestano na vse strani ter brizga neusmiljeno po nas.

Sibirske ceste kažejo, koliko je ondi izobilje sveta, ker široke so uprav neverjetno. Ceste same so najmanj dvakrat tako široke, kakor ceste na Norveškem, saj njih naprava ne stane veliko. Toda le v širini, ki ga ima normalna cesta, je potrošeno nekaj gramoza. Ob cesti so s travo porasle proge, po katerih se jezdi in hodi, pa tudi vozi, če je postala prava cesta nerabna. Ob cesti pa teče še brzovodna proga, ki je cesta zase, po kateri so posekana vsa drevesa in gramovja in po kateri se more tudi jezdit ali voziti, če je ravno potreba. Vse to skupaj daje razsežen pas zemlje, ki služi prometu, dasi ni povsod resnična cesta.

Tako smo se vozili z največjo hitrico naprej in naprej, večinoma v kalopu skozi dolga obdelana polja, preko pašnikov in skozi vasi, vedno z isto naglico; vedno huje nas je suvalo, stresalo, metalo in žogalo, najhuje pa med vožnjo skozi selišča; v neki vasi je bila pot toli slaba, da smo se morali peljati daleč okoli preko polja.

Zadnjo, trinajsto postajo, smo zapustili okoli pol 5. popoldne; do Krasnojarska smo imeli zdaj še 37 kilometrov. Bil je torej skrajni čas, če smo hoteli dospeti tja še pred nočjo. Brez prestanka je podžigal kočijaž konje z bičem. Dirjali so v kalopu, on pa je tulil in tulil tako čudno, da se mi je zdelo, kakor bi slišal tužno zavijanje

zpraznjeni ruski strelski rovi in zakopi poleg Avgustova po begu Rusov.

šele barantati in akordirati, predno se more potnik za potnino domeniti, in navadno se čuje večkrat, da ni dobiti konj, a le zato, da se more potem več zahtevati.

Nam se s takimi težkočami ni bilo treba boriti. Izpravnik v Jenisejsku mi je dal kot inozemcu z veliko prijaznostjo list, s katerim je vsem poštnim voznikom in ostalemu osebju ukazal, da nas morajo odpravljati dalje kolikor možno hitro.

Vendar nam je bilo treba na vsaki postaji potrpljenja. Morali so vselej oskrbeti še marsikaj, preden smo mogli zopet dalje. Kolesa vsakega voza so odvili in jih skrbno namazali, kar se mi je zdelo gotovo zelo potrebno, odkar sem ökušal divjo vožnjo. Potem so morali konje obrzdati, privedi in vpreči. Nato se je voznik oblekel ter je popil pred odhodom morda še zadnjo čašo čaja — tako je pač v Sibiriji, kjer nima čas nobene vrednosti.

Končno se je kočijaž vendarle odločil, da zleze na kozla. Mi smo se zopet zagostili, polegli na svoje blazine in odeje, in iznova smo oddirjali po cesti.

Pravzaprav je nerazumljivo, da more voz prenesti tako vožnjo, čeprav je še tako odporen in močan. K sreči, da nima nikakih peres; če bi tudi vzdržale spirale, mi bi ne mogli; kmalu bi zleteli na zrak in vrglo bi nas preko jarka ob cesti, kadar bi voz sunkoma poskočil čez globoke jame na cesti. Naj bo pot ravna ali polna kotanj, kočijaž podžiga in kriči brez

Toda čudno: človek se privadi vsega in polagoma sem iznašel lego, v kateri mi je bilo vsaj za silo možno prenašati vse sunke in skoke.

Brez prenehljaja je šlo dalje preko onih brezkončnih planjav, od postaje do postaje, in po vsaki postaji je sedel na kozlu drug kočijaž. Toda vsi so mahali med poganjanjem konj na prav isti način.

Sibirski vozniki so prav posebna sorta ljudi. Njihov ponos je, voziti hitro in dokazati, da znajo svoje konje vladati. Neprestano se bavijo z njimi ter jih priganjajo vedno iznova s knuto. Sem ter tja izbruhnje dolgo zateglo tuljenje, kakor bi javkali nad vso bedo tega sveta. Naenkrat pa iz-

Med pričakovanjem ruskih prednjih čet pod Karpati. Med našimi vojaki so tudi orožniki.

umirajočega psa. Nato pa je začel veselo in kratko vzklikati „Hoj! Hoj!“

Končno, okoli pol 8. smo se približali mestu. Bila je že trda noč in lilo je kakor iz soda . . .

† Dr. Janko Sernek.

Slovence na Sp. Štajerskem je zadela težka izguba: dr. Janko Sernek, višji vojaški zdravnik pri 29. domobranskem pešpolku in ugledni zdravnik v Celju, je v Cacaku na Srbskem kot žrtev svojega plemenitega poklica s svojim 42. letu umrl. Pokojnik je bil rojen dne 2. julija 1872 ter je študiral na gimnaziji v Mariboru, kjer je tudi maturiral. Nato je študiral v Gradcu medicino in promoviral l. 1896. Na graški kliniki je praktical kot sekundarni zdravnik do leta 1901. Nato se je nastanil v Šoštanju, a je bil kmalu imenovan za okrajnega zdravnika ter se je preselil v Velenje; od l. 1903. je bival in deloval v Celju, kjer je bil kot zdravnik, vrl rodoljub in simpatičen družabnik nad vse priljubljen. Z vojaške strani so prinesli nemški listi sledeče objektivno poročilo o blagem rajniku: V bojih na bosanskih ter pri vseh bojih na srbskih tleh je dr. Janko Sernek izvrstno izvrševal svojo službo ne le pri bolnikih in ranjencih našega bataljona in pri družih, tujih oddelkih, nego kot človek izrazitega, plemenitega značaja tudi pri ranjencih našega srbskega nasprotnika. Čeprav je bil slab hodec, je zajezdil konja tekom vojne le parkrat, a še takrat le za malo časa, in ponovne, prošnje svojih tovarišev, naj bi prebrodil posebno težavne poti na konju, je odklanjal z izjavo, da je kot zdravnik dolžan prenašati iste štrapace in isto pomanjkanje, ki ga trpi moštvo. Med boji je stal vedno v sovražnem ognju šrapnelov in granat, da je mogel brez ozira na grozečo nevarnost podati takoj prvo pomoč vsem ranjencem. Neutrudljiv, s čudovito hladnokrvnostjo, skrbnostjo in vestnostjo je izvrševal ta hrabri zdravnik, ki je s svojo krepko postavbo obračal vse poglede nase, svojo težko dolžnost. Kako je ta zlati mož s solzami v očeh bodril bolnike in zlasti težke ranjence ter jim dal poguma, to ostane njegovim tovarišem nepozabno. V poslednjih bojih, ko se je kazalo vedno bolj, da so Srbi po številu močnejši od naših polkov, je prosil blagorščni bataljonski poveljnik major Kosanyi marljivega zdravnika, ki je bil že utrujen in

Z bojišča ob francoski reki Aisni: Nemška vojna straža v podzemskem skrivališču na varnem pred granatami.

je vendar vedno peš ter neločljivo spremljal naše roje, naj se spravi na varno. Doktor Sernek, ki so mu par ur nato Srbi ustrelili tudi konja, pa tega ni maral storiti. Ravno ko je obvezoval ranjenega tovariša, so ga Srbi zajeli. A tudi v ujetništvu v Cacaku je nadaljeval svoje požrtvovalno delovanje, dokler ni našel kolere in ji podlegel. Železna zavest dolžnosti in navdušena samopožrtvovalnost sta bili najodličnejši lastnosti tega junaka, ki mu ohranijo tovariši vedno časten spomin. — Tako poročajo o Slovencu nemški graški listi. Naše mnenje je, da zasluži ta redko vzorni zdravnik, da mu postavijo rojaki na Sp. Štajerskem trajen spomenik. Kakšnega, vedo sami.

† Valentin Bizovičar.

Dne 19. marca 1915 je dobila njegova mati, ki ima 3 sinove v vojni, sledečo dopisnico: „S težkim srcem Vam sporočam,

da je Vaš Valentin 18. marca ob 6. zjutraj na bojnem polju padel. Bil je naš zvest prijatelj. Velika žalost je med nami, da smo izgubili tako zvestega in dobrega prijatelja. Vi pa bodite potolaženi s ponosom, da je umrl Vaš Valentin v časti na bojnem polju za domovino. Zadet je bil v glavo ter je takoj izdihnil. Spoštovanjem Anton Cvetkovič, četovodja.“ — Pokojni Tine je šel takoj začetkom vojne k pionirskemu oddelku v Ptuj ter od tam na bojno polje, dokler mu ni bilo vzeto mlado življenje. Pokojnik je bil jako priden in dober pevec šišenske Čitalnice ter zvest član požarne brambe. Kot rojen Šiškar je vedno rad sodeloval pri narodnih prireditvah. Bodi vrlemu narodnemu mladeniču časten spomin. N. p. v m.!

† Franc Brecljnik,

posestnik iz Žapuž, obč. Zgornja Šiška. Padel je v Karpatih dne 24. febr. t. l., zadet v prsi od sovražne kroglice, umrl je v vojaški bolnici na Ogrskem 13. marca t. l. Pokojnik je bil rojen l. 1883. Ob izbruhu vojne je odšel kot četovodja z oddelkom strojnih pušk na severno bojišče, kjer je vztrajal kot vrl bojevnik sedem mesecev. Bil je odlikovan z veliko srebrno svetinjo in priporočen v višje odlikovanje, kar pa mu je preprečila kruta smrt. Iz njegovih pisem na svojce vidimo, da je s pravo junjaško voljo žrtvoval svoje življenje domovini. V domačem kraju je bil pokojni jako priljubljen. Bil je dober posestnik, priden kmetovalec in jako delaven član raznih naprednih

Naši topničarji na karpatski postojanki med ognjem na Ruse.

† Dr. Janko Serbec,
zdravnik v Celju, je umrl v Cacaku na Srbskem
kot žrtev svojega poklica.

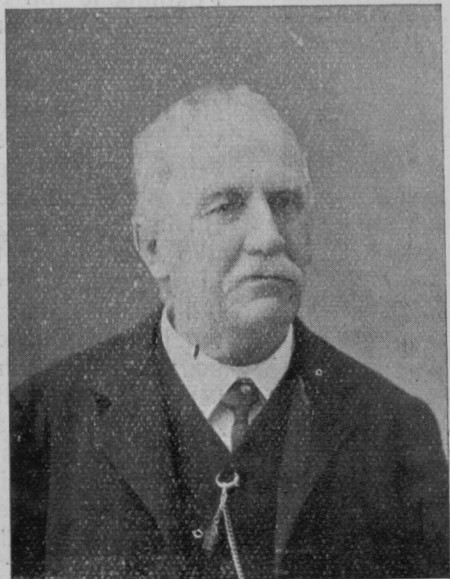
društev. Med svojci in znanci mu je ohranjen časten spomin.

† Martin Platovšek.

Padel je pri Mogili v Galiciji sanitetni vojak Martin Platovšek v noči od 27. na 28. avgusta m. l. vršec svojo težko službo pri obvezovanju in prenašanju ranjencev. Rojen je bil 11. novembra l. 1882. v Novi Cerkvi pri Celju. Živel je zadnji čas v Zg. Šiški št. 17. Kakor da je slutil svojo smrt, je rekel tovarišu: „Sporoči moji ženi zadnji pozdrav! Slutim, da bo danes nekaj prišlo. Jaz bom storil svojo dolžnost, samo za ženo in otroka mi je. Kaj bo počela, ko zve, da me ni več med živimi?“ In res, čez dve uri je zaklical vojak za prijateljem: „Platovšek je padel!“ Težko je bilo nesrečni ženi sporočiti, da ji je mož padel. Bodi mu lahka tuja, gališka zemlja! Njegovi ženi pa naj bo v tolažbo, da ji je mož padel častne smrti za cesarja in domovino!

Anton Trobec.

Svojo sedemdesetletnico je praznoval pri sv. Ivanu poleg Trsta zaslužni rodoljub in soustanovnik lista „Edinost“, gosp. Anton Trobec star. Mož spada v število prvih rodoljubov in boriteljev na tržaškem ozemlju. Ravnal se je in se še danes ravna po geslu, da za narod treba vse storiti, a od njega ne zahtevati ničesar. Tudi ko so mu

Anton Trobec,
pri sv. Ivanu poleg Trsta, rodoljub tržaški, je praznoval sedemdesetletnico svojega rojstva.

hvaležni rojaki ponujali častnih mest, je vedno in dosledno vse odklanjal. Svojo družino je vzgojil strogo narodno, kar je prvi in najpoglavitejši temelj narodnega življenja na Tržaškem. Na velikonočno nedeljo so se mu poklonili zastopniki narodnih društev in časnika „Edinosti“ ter mu želeli, da bi dosegel skrajno mejo človeškega življenja.

† Lojze Valenko,

rojen v Možgancih nižje Ptuja na Štajerskem, je padel dne 27. januarja 1915 na severnem bojišču v trenutku, ko je svojega bližnjega ranjenega tovariša nesel iz bojne črte na obvezovališče. Med potom ga je zadela krogla v prsi ter je tako izdihnil svojo junaško dušo. Predragi rajnik je bil vzoren mladenič, večleten ud pevskega društva pri sv. Marjeti ter 8 let pismonoša. Razen njegovih predragih žaluje za njim vsak Šmarjetčan, ki ga je poznal, ker izguba Lojzeta je nenadomestna.

Gospa Ana Bahr-Mildenburg kot „Kundry“
na svetovnoznanem gledališču v Bayreutu.
(Glej članek na strani 3.)

† Cerar Franc.

Služil je pri domobranskem pešpolku št. 27. in bil posestnik in mizar v Moravčah. Umrl je na severnem bojišču 28. oktobra junaške smrti kot hraber vojak in neustrašen do smrti. Dostikrat je pisal: „Ne žalujte, ako se več ne več ne vidimo! Saj za domovino je lepo umreti.“ Usojeno mu je bilo končati svoje življenje na bojnem polju, komaj v starosti 25 let. Neutolažljiv spomin zapušča mladi vdovi in dvema malima otročičema. Bil je vrl gospodar in skrben oče svoji družini in vsem priljubljen.

Usoda kruta ni mu dala, da v rojstno legel bi zemljo, da tam, kjer snival je otroška leta, bi spalo trudno mu telo. Na tuji zemlji zdaj počiva, nepoznan, neobžalovan, za spomenik mu trava raste, mu divje cvetje grob krasi.

Peter Franko,

rojen l. 1889. v Stari Loki na Gorenjskem, služi pri c. k. domobranskem pešpolku

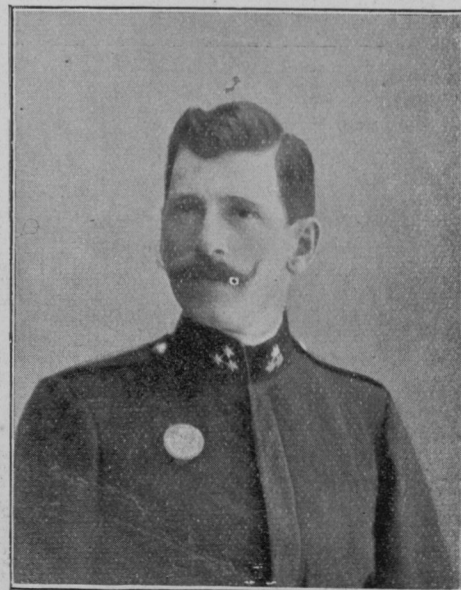

Peter Franko,
c. in kr. narednik iz Stare Loke na Gorenjskem
odlikovan s hrabrostno kolajno I. razreda.

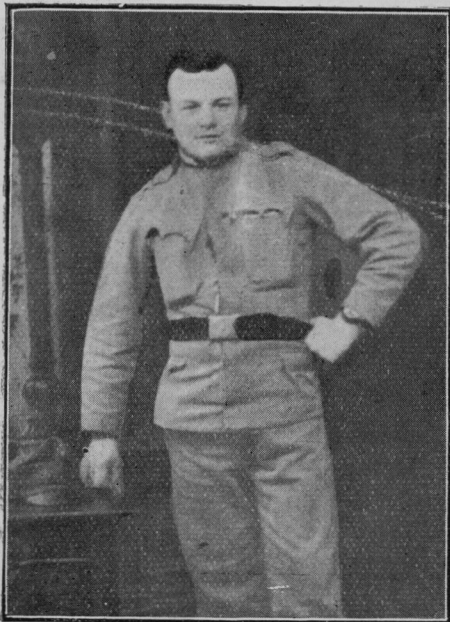
št. 27 v Ljubljani. Udeležil se je 26. avgusta ljutih bojev pri Grodku, pozneje prvega obleganja Przemysla. Tam je bil dodeljen štabu, kjer je pogumno prenašal povelja v bojno črto. Bil je ranjen in je moral zapustiti bojišče. Okreval je kmalu ter se nato vrnil k svojemu polku, kjer izvršuje nadalje dana mu povelja.

Minoli teden.

Od približno 20. marca trajajoča ruska ofenziva v Karpatih se je ustavila na celi fronti. Ko se je v srditih bojih o velikonočnih praznikih ponesrečil sovražni poskus, da bi z močnimi četami prebil našo fronto v dolini Laborče in Ondave, je poskušal sovražnik ponovno prodirati v gozdnem pogorju ob obeh straneh gorskega prelaza Užoka. Tudi tu smo v zadnjih dneh odbili vse ruske napade z velikimi izgubami za sovražnika. Med Užokom in Viškovim Rusi ljuto napadajo. Na karpatski fronti so se zadnje dni po pretežni večini v vseh odsekih vršili samo topovski boji. Severo-zapadno od prelaza Užoka smo zavzeli v celem obsegu pozicijo, ki so jo pred dnevi osvojili Rusi. Ti boji v Karpatih so najslavnejši, kar jih pozna naša zgodovina. V jugo-vzhodnji Galiciji vlada mir. V Karpatih je zopet zapadel sneg. Vreme je mrzlo in neprijetno. Zdi se, da je bil cilj te velikopotezne ofenzive Rusov prebiti avstro-ogrsko karpatsko fronto, s tem prisiliti, da se razvije južno krilo zavezniške armade, avtomatično potisniti nazaj center te armade ter

† Franc Brecljnik,
iz Zapuž občina Zg. Šiška, padel na severnem bojišču.

† Valentin Bizovičar,
iz Sp. Šiške, padel na severnem bojišču.

potem udariti proti pruski Šleziji. Ta poskus je smatrati na zapadu, kakor tudi v centru naše karpatske fronte kot končno ponesrečen; mogoče je, da bodo zdaj sledile večje sovražne operacije proti jugovzhodni Galiciji in Bukovini; prepričani smo, da se bodo ponesrečile tudi te akcije. Našim junaškim četam, ki so izvršile nesmrtno čine, velja najiskrenejša zahvala domovine, ki ne sme nikdar pozabiti njih občudovanja vrednega junaštva. Tudi v Bukovini so Rusi vse napade opustili ter se naglo umikajo, zlasti v smeri na Bojan. Vzhodno od Zaleszczykov se je umaknil sovražnik popolnoma na ruska tla. — Francoska ofenziva je jako vztrajna in boji na Francoskem sila vroči. Med rekama Maas in Mosel so Francozje na posamnih točkah z vso ljutostjo nadaljevali svoje napadalne operacije. Trije napadi pri Maizereyju, vzhodno od Verduna, so se z najtežjimi izgubami razbili v nemškem ognju. Pri Marchevillu, jugozapadno od Maizereya započeti napadi, pri katerih so Francozi razvili močne kolone, so imeli isti negativni izid. Proti fronti Maizerey-Marchville izvršeni napad so Nemci zopet odbili z zelo znatnimi izgubami za sovražnika. V gozdu Le Petre so se vršili dan in noč srditi boji mož proti možu, pri katerih so Nemci počasi pridobili na prostoru. Južno od Hartmannsweilerkopfa so Nemci tudi odbili francoski napad. Vendar pišejo francoski listi, da je položaj za Francoze ugoden. General Cherdils piše v „Le Peuple“, da bodo Francozi odločili vojno z velikim udarcem med Mazo in Mozelo. Tam bodo poleti prebili nemško fronto na daljavi 30 milj ter v siloviti ofenzivi pognali Nemce na Ren. Odločilna bitka pa se bo odigrala na desnem renskem bregu. Drugače sodi nevtraln

† Martin Platovšek,
iz Nove Cerkve pri Celju, padel na severnem bojišču.

časopisje. „Rotterdamsche Courant“ poroča: Zdi se, da francoska ofenziva pri Verdunu že ponehava. Francozi so imeli med Mazo in Mozelo nekaj manjših uspehov, toda odločilnega vspeha niso mogli izvojevati navzlic ogromnim žrtvam, nikakega. Francoski „Eclair“ meni zopet, da se bodo zgodile čez kakih 14 dni velike stvari v Argonah, kjer se nahaja Ahilejeva peta nemška armada. Zavezniki da imajo premoč in nadkriljujejo sovražnika zlasti s svojo artiljerijo. Udariti hočejo na Nemce z vso silo in so trdno prepričani, da bodo imeli uspeh. Angleški listi izrekajo podobna optimistična pričakovanja, vendar pa pristavljajo, da se morajo zavezniki pred odločilnim udarcem preskrbeti z več municije, kakor je imajo dosedaj na razpolago. — V Dardanelah so se zadnje dni vršili novi boji, a za zaveznike brez uspeha.

Med Bolgarijo in Rusijo vlada velika napetost. Z drugih bojišč ni važnih novic. —

Gospodinjstvo.

Finalna moka. Po metodi prof. dr. Finklerja, ravnat. higij. instituta v Bonnu, prinaša dr. ing. Martin Müller v Frankobrodu popis takozvane finalne moke. Profesor Finkler se je vprašal, zakaj celo pri najdrobnejšem zmetju otrobov ni mogoče beljakovini otrobov dati one prebavljivosti, ki jo ima druga moka. To se da razlagati iz tega, da se nahaja beljakovina otrobov v lesnih stanicah, skozi katere

Podzemeljska vila,
ki so jo napravili vojaki St Pöltenskega telegraf. oddelka na severnem bojišču. Med njimi (zadnji) Gorenjec B. Walland.

prebavne snovi ne morejo zadostno pronicati, tako da zapusti beljakovina neprebavljena telo. Suho mletje, niti če se izvede do skrajnosti, teh celic ne more odpreti. Mogoče pa je doseči redilnost moke iz otrobov, če se posreči najti način, kako te stanice odpreti. To je prof. Finkler tudi našel v mokrem mletju. Iz otrobov se napravi z vodo testo in pridene se še malo soli. Na posebnih strojih se potem to testo zmelje in odpre. Otrobja moka pride iz mlina zopet kot testo, ki ga je treba potem dobro posušiti, da se ohrani. Profesor Finkler je imenoval te, po njegovi metodi odprte otrobe, ki so takorekoč zadnja moka, ki jo je mogoče dobiti, finalno moko. Finalna moka je rumena, drobnozrnata ter se da izborno peči. Ta moka pa ima tudi mnogo več beljakovine in redilnih snovi, kakor navadne moke za kruh. Poleg tega pa so te redilne snovi prav lahko raztopljive. Znanstveni poizkusi so dokazali, da ta moka glede prebavljivosti ne zaostaja za fino pšenično moko. Če se pa meša finalna moka z drugo moko, zlasti v razmerju, kakor to odgovarja žitu, se speče iz te moke prav dober, lahko prebavljiv, tečen in dober kruh z dobrim okusom po čistem žitu. Ne sme se ta kruh zamenjati s takozvanim Grahamovim kruhom, ki je rezek in čegar sestavine iz otrobov čutimo med zobmi, če kruh grizemo. Tak kruh je nasprotno ravno tak, kakor navadni rženi ali pšenični kruh.

Sadite solnčne rože! Solnčna roža raste skoraj povsod, v kakoršnikoli zemlji. Doslej smo jo imeli večinoma kot okras vrtov in njiv; bilo je

† Lojze Valenko,
roj. v Možgancih na Štajerskem, padel na severnem bojišču.

namreč še malo znano, da je seme solnčne rože imenitna krma za perutnino. Kokoši, hranjene s tem zrnom, nesejo pozimi mnogo več jajec kot druge. Stolčeno seme je tudi izvrstna hrana za živino, ker vsebuje mnogo maščobe in beljakovine. Razun tega je možno dobivati iz semena solnčne rože okusno olje, ki se ga porablja na razne načine. Zelena listje solnčaric daje dobro hrano goveji živini, sočna njena stebela pa so tečna krma prasičem. Sadite torej solnčne rože, ker nam nadomešča njihovo seme razno drugo zrnje in nam daje mnogo maščobe.

Omelete iz koruzne moke. Razmešaj v nekaj mleka 6 žlic koruzne moke, dve jajci, noževo konico dvojnokislega natrona ter prav malo soli, da dobiš testo za omelete; opeci jih kakor navadno, namaži z mezgo ali posipaj s sladkorjem in cimatom.

Prekajeno svinjsko meso se ohrani po več let, ako ga potresemo z zdrobljenim apnom. V Belgiji je splošno v navadi, da imajo meso najprej štiri tedne v razsolu, potem ga obesijo na zračnem prostoru, kjer je hud prepih, da se popolnoma posuši. Nato ga zlože v zaboje ali kake druge posode na belo pogašeno in zdrobljeno apno. V ta namen nekoliko pomočimo belo pogašeno apno, da se da zdrobiti. Natresemo ga na dno zaboja, položimo nanj suho meso, da se posamezni kosi ne dotikajo, na meso nasipljemo zopet za kakih 10 cm na dedelo apna. Tako treba menjavati, na vrhu mora biti apno, ki prav nič ne škoduje okusu mesa. Preden uporabljamo svinjino, odstrgamo apneni prah in meso dobro umijemo.

† Franc Cerar,
iz Moravč, padel na severnem bojišču.

Linolej ostane dolgo časa lep, ako ga namažeš vsaka dva do štiri tedne z voščnim mazilom, kakoršna uporabljamo za parketna tla. Potem ga zlikamo s krtačo in naposled še zbrišemo z mehko krpo. Linolej se po takem ravnanju lepo sveti in je kakor nov. Seveda ga moramo vsak dan pomesti in zbrisati ter enkrat, kvečjemu dvakrat na teden izmiti, in sicer z vodo ali pa z mlačnim mlékem.

Usnjate stole in pasove osnažiš s prekuhanim mlačnim mlekom in milom; potem jih drgni z mehko suho krpo, da se posuše. Ko je usnje popolnoma suho, namoči volneno krpo v laneno olje in drgni ž njo po usnju.

Raznoterosti.

Ženske mesto moških. Na Angleškem so izdali predkratkim poziv, naj se javijo ženske, ki so pripravljene, prevzeti razna dela mesto moških, da bi ti tem lažje šli v vojake. V Londonu so vpisali 30.000 žen. To je izzvalo protest raznih delavskih strokovnih organizacij, ki se boje, da bo žensko delo vplivalo neugodno na mezdne razmere.

Ženske na fronti. Vojni poročevalci javljajo, da se najdejo časih na fronti tudi ženske, ki so prišle iskat svojce. Tako je eden teh poročevalcev naletel na damo iz Solnograda, ki je bila izvedela, da je njen mož, sicer višji uradnik, v vojni obolel in ki ga je iskala v vseh mogočih krajih. Ker je ženskam prepovedano prihajati na fronto, je imela ta dama največje težave. Vse mogoče komandante je morala prositi, da so jo pustili naprej. Eden ji ni dal dovoljenja. Na mali postaji je morala izstopiti in ostati več dni v borni vasi. Potem ji je vendar drug komandant dovolil, da se je peljala z vojaškim vlakom naprej. Ali je dobila svojega moža, tega poročevalec ni izvedel, pač pa popisuje občudovanje, katero je vzbudila neutrudnost in potrpežljivost te dame pri iskanju svojega moža. — Drug slučaj: V malem gališkem mestecu je bil nastanjen neki polk. Obiski oficirskih gospe so bili strogo prepovedani. A gospe tega seveda niso vse vedele. Pa se je zgodilo nekega dne, da je prišla poročnika X-a obiskat njegova soproga. Poročnik je bil v silni zadregi, iz katere mu je pomagal župnik. Ta je vzel gospo k sebi na stanovanje, češ, da je njegova sorodnica. Poročnik je postal na veliko začudenje svojih stanovskih tovarišev naenkrat jeko skrben za svojo dušo in je hodil vsak dan po večkrat v župnišče. — Tretji slučaj: Na fronti se je prikazala nad šestdeset let stara gospa. Iskala je svojega edinega sina, ki se že

Oddelek topničarjev s težkimi topovi: Slovence Angel Mihelj in Avgust Mrevlje, oba iz Rihemberka pri Gorici. Sta na bojišču že od 20. avgusta 1914 in sicer pri c. in kr. težkem topničarstvu št. 3, bat. 2.

Vsem tistim p. n. naročnikom, ki jim je s 1. aprilom potekla naročnina in je še niso obnovili, smo tej številki priložili opomine. Prosimo vse, ki ga prejmejo, da vplačajo naročnino, ker jim sicer s **pridobitno številko ustavimo pošiljanje lista.** Živimo v težkih časih — ko se je vse, papir, klišeji i. dr. **podražilo** in ko moramo vse sproti, da, klišeje in vojne slike celo v naprej **plačevati** in ne moremo torej lista nikomur na upanje pošiljati.

Ker dobimo vplačila po poštah položnicah šele po 5—6 dneh v roke, naj smatrajo, prosimo, vsi oni p. n. naročniki, ki so vplačali naročnino po 15. t. m., današnji opomin za brezpredmeten.

Z velikimi žrtvami izdajamo list, ki se je med vsemi sloji slovenskega naroda zelo priljubil. **Ostanite nam torej zvesti ter obnovite naročnino takoj in pridobivajte še novih naročnikov.**

Listnica uredništva.

Mozirčanka. Volja je dobra, a verzi in slovnica so zelo slabi! Upamo, da Vaš fantič še živi, zato je „pesem“ tem bolj — brez vrednosti.

Pošiljateljem slik. Prosimo kratkih in stvarno točnih podatkov. Dolgih življenjepisov, žal, ne moremo priobčevati.

Obnovite naročnino takoj, sicer smo vam primorani ustaviti list!

Slike padlih junakov in druge slike priobčimo **brezplačno** in jih po uporabi vrnemo nepoškodovane. S sliko pošljite, prosimo, tudi par vrstic podatkov, da lahko kaj napišemo o sliki.

Poceni jedilna mast je danes še vedno Ceresova jedilna mast, čeprav se je zaradi podražanja sirovin njena cena zvišala. Toda dočim se je svinjska mast od početka vojne podražila skoraj za 300%, je Ceresova jedilna mast v svoji ceni poskočila le za 159%. Kilogram Ceresa je danes za 2 K cenejši od svinjske masti, medtem ko je znašal razloček v mirovni dobi le 40—50 h. Poleg svoje cenenosti je Ceresova jedilna mast baš v današnjem času zaradi svoje lahke prebavljivosti in okusnosti posebno dragocena. Ne more se dovolj naglašati dejstvo, da bodo zaradi uporabljanja iz inozemskih sirovin izdelovane Ceresove jedilne masti v tuzemstvu nahajajoče se zaloge živalskih masti izdatno dalje zadoščale in torej več zalegle.

Najlepše uhane, verižice, prstane dobite po nizki ceni pri tvrdki H. Suttner v Ljubljani št. 5, ki je največja razpošiljalnica na slovanskem jugu. Zahtevajte cenik, ki ga dobite zastonj in poštne prosto!

Skupina ranjencev v dunajski bolnišnici. Med njimi je mnogo Slovencev.
(X) Habjan Josip z Brda pri Viču, 3. gorskem polku v Beljaku.)

sedem mesecev ni oglasil. Potovata je mnogo dni in to potovanje sem in tja je bilo silno utrudljivo. Iskala je in poizvedovala, in prenašala težke zavoje, raznih potrebščin za sina. Ali ga je našla? Kdo ve?

Razširjajte list „Tedenske Slike“, ki je najboljši in najzanimivejši slovenski ilustriran tednik ter pridobivajte mu novih naročnikov! — Novim naročnikom lahko pošljemo še vse letos že izišle številke in tudi koledar.

Meblovana soba

za 1 ali 2 gospoda
sredi mesta, blizu glavne
pošte

se odda v Ljubljani,
Franciščanska ul. 10./1.

Dekle ki zna šivati, pospravljati, se razume v trgovini in gostilni, želi primerne službe na deželi. Zna tudi hrvatski. Ponudbe na upravnništvo našega lista. 511

GRITZNER

šivalni stroj

najboljši in nedosežen v trpežnosti za **rodbinsko in obrtno rabo**. Šiva, veze (štika), maši (krpa) nogavice in perilo. Poduk brezplačen v hiši. Lahek tek. Času primerna darila.

10letna garancija! 3 milijone žev rabi. 1/2 stoletja obstoj.

Najkrasnejše opreme.

Edina tovarniška zaloga šivalnih strojev

JOS. PETELINC

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP št. 7
za vodo, blizu frančiškanskega mostu
levo 3. hiša. 488

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLJE OSTANKE

in razno blago pošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna
R. STERMEČKI v CELJU, št. 341
Štajersko.

Zahtevajte zastoj cenik s slikami čez tisoče stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nemčije in Balkana treba denar naprej poslati. 18

Zajamčen uspeh, drugače denar nazaj
Bujno lepo oprsje

Zdravniška izjava o izvrstnem vplivu.
dobite, če rabite
med. dr. A. Rixovo prsno kremo
oblastveno preiskano, jamčeno neškodljiva. Za vsako starost hiter, zanesljiv uspeh. — Zunanja raba. — Pušica za poskušnjo K 3—, velika pušica, ki zadostuje za uspeh K 8— Kosm. Dr. A. Rix Laborat, Dunaj IX., Berggasse 17/O. Razpošilja se strogo diskretno. Zaloga v Ljubljani: Lekarna „pri Zlatem Jelenu, parfumerija A. Kanc in drogerija „Adrija“. 492

Suhe češplje

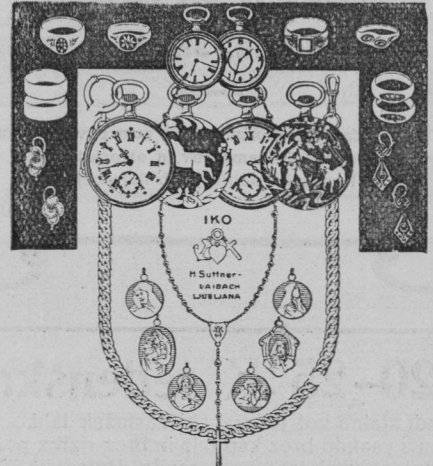
od 5 kg naprej razpošilja A. OSET,
Guštajn, Koroško. 510

Velika svota denarja 491

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. Brezplačna pojasnila pošilja Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

Najcenejša ura ni navidez cena bazarska ura, ki se hitro pokvari in imate z njo vedno stroške za popravila, marveč trajno dobro idoča, zanesljiva švicarska ura, ki zaleže tri slabe bazarske ure. Svetovno znano je, da dobavlja trgovina z urami firma **H. Suttner v Ljubljani** št. 5, le najtočneje idoče, trpežne švicarske ure po originalnih tovarniških cenah.

Krasen cenik s tisoč podobami zastoj in poštnine prosto.

Štev.	410	Patent Roskopf ura, idoča 36 ur . . .	K 4:10
	698	Niklasta cil. rem. ura	5:50
	719	Srebrna remontoarna ura	7:80
	721	Srebrna remont. ura, 6 rubinov . . .	11:50
	723	Srebr. cil. rem. ura, 6 rub. močne pokr.	11:70
	727	Srebrna rem. ura, 6 rubinov, grav. kolesje, močne pokrove	12:—
	748	Srebrna rem. ura, dvojen plašč . . .	13:50
	38	Amer. duble zlata verižica mod. fazona	5 60
		Niklasta verižica	1:—
	556	Dolga srebrna ženska verižica, 150 cm dolga, masivna	5:—

Razpošilja po povzetju ali proti naprej vpslanem znesku. Če kaj ne ugaja, se vrne denar.

H. SUTTNER
le v Ljubljani št. 5.

Ta tvrdka nima nobene podružnice.
Lastna tovarna ur v Švici. Znamka „IKO“ slovi po celem svetu.
Glavno zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.
Svetov. eksp. trgov. z boljšimi urami.

500
Odlikovan na razstavi v Radovljici leta 1914 s častno diplomom in svetinjo I. vrste.

BRINJEVEC

najfinejše vrste, posebno priporočljiv proti kužnim boleznim, se dobi pri **Gabrijelu Eržen, Zapuže** pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko. Cene zmerne. Za pristnost jamčim.

476 **Mazilo za lase** 453
varstv. znamka Netopir
prapravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. 200 ali pa v trafiki pri cerkvi. V 3 tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 in 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las. Za gotovost se jamči. Zadostuje steklenica. Spričevala na razpolago.

PRIPOROČA SE
UMETNA KNJIGOVZVNICA
IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

Poslano.
G. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.
Moja soproga je zadnjega sinčka s Sladinom „sladni čaj“ zredila. Fant je poldrugo leto star, čvrst in močan in ni bil še sploh nič bolan. Pri prejšnjih 3 otrocih je rabila razne redilne moke, s kojimi ni niti približnega uspeha imela. Sladin priporočam vsem staršem. Spoštovanjem
Makso Kovač, c. kr. voj. uradnik.
V Pulju, 23. marca 1914. 470

Prirodna vina
bela in rdeča K 44.— do K 68.—; pristna 50% slivovka in tropinovec K 150.—; pristen vinski jesih K 28.— za 100 litrov prodaja J. Kravagna, Ptuj, Štajersko. 499

508 **Čuvajte se peg!**
Vaše obličje
bo krasno, čisto in fino kakoli alabaster. Pike, pege, izpuščaje, rdečico obličja in nosu, sivo in rumene lise in vsak neprijeten nedostatek odstrani jamčeno v 4 dneh »Vladičca balsamin«. Steklenica K 2:50. Rationell bals. milo K 1:20. Učinek je opaziti že po enkratni rabi.
Neprijetne dlačice
z obličja in rok odstrani trajno in brez bolesti v 3 minutah edini jamčeno neškodljivi »Satt y g mo«. Stekl. K 2:50.
Bujno polnost krasno oprsje
doseže vsaka slabotna dama v treh tednih. Učinek zajamčen. Neštevilni zahvalni in priznalni dopisi zdravnikov in dam so na razpolago. Uspeh se vidi že v 6 dneh. Edino krepčilo in osvežujoče sredstvo. Cena 1 steklenice univerzalnega sredstva Et-A mille z navodilom 5 K. K temu poseben kremni izvleček »Vladičca«. K 2:—
Nikako izpadanje las, nikake luskinje!
Poarine lasna mast
oživlja in krepi lasne korenine tako, da se lasje in brki krepijo in dobivajo krasno rast. Uspeh zajamčen. Lonček 4 K, manjši 2 K, Prodaja in pošilja edino ord. kosmetični laboratorij
W. Havelka, Praga-Vršovice št. 752.
Tisoč in tisoč priznanj in zahval.
(Pozor na razna iz tujine priporočena slaba in draga sredstva.) Za uspeh naših izdelkov se jamči.

Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3.
Največja slovenska hranilnica!
Denarnega prometa koncem leta 1913 . . . K 700,000.000.—
Vlog „ 43,500.000.—
Rezervnega zaklada „ 1,330.000.—
Sprejema vloge vsak dan in jili obrestuje po
4 1/2 %
brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.** 463
Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

CRESCES FORTIS

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.

LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEF-ZDRAVNIK: PRIMARIJ DR. FR. DERGANČ

Modistka
MINKA HORVAT
Ljubljana, Stari trg 21

pi iporoča cenj. damam svojo zelo povečano zalogo damskih slavnikov in otroških čepic. Popravila najfineje in najceneje.

503

20-25 K tedensko

tudi stalno kot postranski zaslužek lahko zasluzi vsakdo brez kapitala in brez rizika poleg svojega vsakdanjega opravila. Pojasnila daje brezplačno Hynek Althamer, Dvur Kralové, n./L. številka 567.

506

GORČEVA

KOLEŠA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE:
ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

(5)

Za vojake!

Toplo perilo, pletene telovnike, rokavice ter nepremočljive spalne vreče in druge vojaške potrebščine.

Za gospode!

Klobuke, perilo, kravate i. t. d. Zadnje novosti pravkar došle.

Modna in športna trgovina za gospode in dečke

J. KETTE

LJUBLJANA, Fran Josipa c. 3

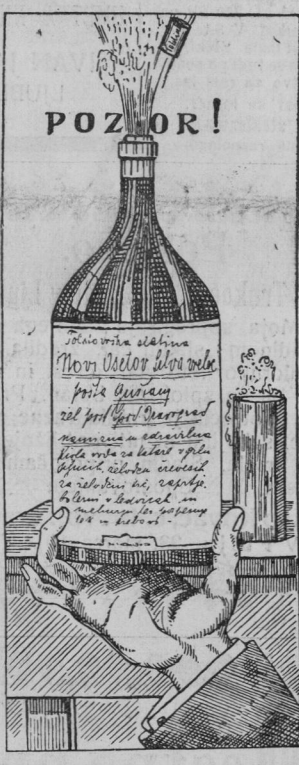

509

JABOLČNIK

iz Tolstega vrha po 26 vinarjev liter razpošilja po povzetju A. OSET, p. Guštajn, Koroško. Sprejemajo se tudi sodi v polnitev na postajo Spodnji Dravograd. Zelo dobra zajamčena sadna pijača.

POZOR!

Nova „SILVA“ slatina močno mozira in ostane čista in dobra! Zahtevajte jo povsod! 485

Cena: 25 3/8 l steklenice 5 K, 25 1/2 l steklenice 9 K, 50 1/2 l steklenice 11 K s steklenicami in zabojem vred, ki se nazaj vzameje v račun.

V sedanjem času najzdravilnejša in najcenejša pijača je: Novi Silva vrelec pošta Guštajn, Koroško. Razpošilja se po povzetju.

MORANA

je najbolje darilo trpečemu vojaku. Reši ga in brani nadležne golazni: uši, stenic in vsakega mrčesa. Izvrstno sredstvo je tudi proti ozeblini, hrastam in vsaki kožni bolezni. — Naroča se:

M. Skrinjar, Trst
Via Castaldi 4. I. 483

Cena: Liter 4 K. 1/2 l 2 K. 1/4 l 1 K.

Da olajšamo odpošiljatev in troške, pošljem naravnost na dotični stan vojaka. Pošlje naj se denar in natančen naslov dotičnega.

Morana je popolnoma prosta vsake razjedajoče kisline, torej neškodljivo človeškemu zdravju, tkanini i. t. d.

»SLAVIJA«

VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI.

451 REZERVNI FONDI K 65.000.000.—

Izplačane dohodnine in kapitalije K 129.965.304.25.
— dividend se je doslej izplačalo nad K 3.000.000.—

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsekrozi slov. narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah, pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. — Uživa najboljši sloves, koder posluje.

ZAVARUJE TUDI PROTI VLOMU.

Vsa pojasnila daje: „Generalni zastop vzajemne zavarovalne banke Slavije v Ljubljani“.

DRAGOTIN HRIBAR

457 TISKARNA IN KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 9.

Izvršuje vsakoršna v njeno stroko spadajoča naročila ukusno in po najzmernejših cenah; nadalje priporoča svojo zalogo vseh s 1. avgustom 1914 pri sodiščih vpeljanih obrazcev za civilno-pravno postopanje v slov. in nemškem jeziku, kakor tudi vse obrazce za obč. urade, cestne odbore, gg. odvetnike, c. kr. notarje itd.

Naročnina za list »Tedenske Slike«; za Avstro-Ogrsko: 1/4 leta K 2.50, 1/2 leta K 5.— celo leto K 10.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 3.50, 1/2 leta K 7.— celo leto K 14.—; za ostalo inozemstvo. celo leto fr. 16.80. Za Ameriko letno 3.25 dolarjev. Naročnina za dijake in vojake celoletno 8 kron. Posamezne številke 20 vin. Uredništvo in upravnništvo: Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Dragotin Mohar**. Tiskal Dragotin Hribar v Ljubljani.